Wychodzi raz w tygodniu. *Porto opłacone ryczałtem.*

ROK XVII. Kraków, dnia 11 sierpnia 1934. Nr. 28.

PRZEGLĄD KUPIECKI

niw. Jagiellon
Kraków,

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ

Znany ze swego komfortu ZAKŁAD KĄPIELOWY

ŁAŹNIA RZYMSKA W KRAKOWIE ul. św. Sebastjana 9.

ŁAŹNIA PAROWA

Parówka, ubikacja z gorącem powietrzem, baseny ciepły i zimny, nasiadówki, natryski, ciepłe i zimne.

FRYZJER - BUFET

Parówka dla Pań otwarta w poniedziałki i czwartki popołudniu od 2 — 8 wieczorem.

NATRYSKI

ciepłe i zimne, w oddzielnych kabinach **dla Pań i Panów.**

WANNY

z natryskami, od mniej do więcej w komfort wyposażone.

Zakład kąpielowy otwarty w dni powszednie od godziny 8-ej rano do godz. 8-ej wieczór bez przerwy obiadowej, zaś **w soboty** od godz. 7-ej rano do godziny 8-ej wieczór bez przerwy obiadowej.

RENDEZ-VOUS KUPIECTWA. **Telefon 124-16.**

PRASKIE MIĘDZYNARODOWE TARGI WZORKOWE

od 2 do 9 września 1934

Targi praskie służą bezpłatnie informacjami o źródłach zakupu przez bezpośrednie zapytanie.

Zniżki jazdy kolejowej, okrętowej i na linjach lotniczych. Wyjaśnień udziela Konsulat Republiki Czecho-Słowackiej w Krakowie, ulica Gołębia 18. - Telefon Nr. 122-18. lub Dyrekcja Praskich Międzynarodowych Targów w Pradze VII.

Najlepsze źródło zakupu na wysoko-gatunkowy towar Czecho-Słowacki.

Marka fabryczna.

Najlepszy makaron

„BOLOGNA“

pomimo wybitnej jakości sprzedaje po cenach konkurencyjnych

„Ziarno”

Polska wytwórnia chleba zdrowia i młyn walcowy

Spółka Akcyjna w Krakowie

TELEFON 176-67.

TARGI WIEDEŃSKIE

2-8 wrzesień 1934 (Rotunda do 9-go września)

Wystawa Przedmiotów Luksusowych i Codziennego Użytku — Wystawa Mebli Międzynarodowa Wystawa Radjowa — Wystawa Włókiennicza — Wystawa Odzieży— Wystawa wyrobów Dzianych — Wystawa Modnych Futer — Wystawa Krajowego Przemysłu Włókienniczego.

Międzynarodowa Wystawa Filmowa i Kinematograficzna

Targi Techniczne - Wystawa Budowlana oraz Wystawa Budowy Dróg - Wystawa Wynalazków - Wystawa Urządzeń Biurowych - Wystawa Sportu Zimowego - Wystawa Żywnościowa.

WYSTAWY SPECJALNE: BRAZYLIJSKA, BUŁGARSKA, WŁOSKA i WĘGIERSKA.

Pokazy wzorów gospodarstwa rolnego i leśnego.

Wiza wjazdowa niepotrzebna. Legitymacja Targów oraz paszport zagraniczny upoważniają do przekroczenia granicy austrjackiej. Zbędna jest również czechosłowacka wiza tranzytowa. Znaczne zniżki przejazdu na kolejach polskich, niemieckich, czechosłowackich i austrjackich oraz na linjach lotniczych. Wszelkie informacje oraz legitymacje (po zł. 8·-) przez

WIENER MESSE A G., WIEN VII.

oraz u honorowych przedstawicieli w Krakowie:

Konsulat Austrjacki, Kopernika 6.
Biuro Sped. Goldfluss & Co., Sp. z o. o., św. Gertrudy 8.
Międz. Tow. Wag. Syp. „Wagons-Lits-Cook", Sławkowska 12
Krakowskie Stowarzyszenie Kupców, Grodzka 43.
Izba Przemysłowo-Handlowa w Krakowie
Polskie Biuro Podróży „Orbis", Sp. z o.o. Rynek 41, tel. 110-40
Polskie Biuro Podróży „Orbis", Sp. z o. o., Dietlowska 46.

Nowy kodeks zobowiązań

Dokończenie.

Nie jest wedle nowego kodeksu dopuszczalna kompensata roszczeń pracodawcy do pracobiorcy, o ile wynagrodzenie za pracę nie przenosi 1200 zł. miesięcznie.

Zmieniły się też wedle nowego kodeksu zobowiązań przepisy o przedawnieniu. Podczas gdy dotychczas w naszej dzielnicy zasadniczy czasokres przedawnienia odnośnie do wszystkich wierzytelności wynosił lat 30, to obecnie wynosi już ten czasokres tylko lat 20. Niektóre wierzytelności przedawniają się w czasie krótszym, lecz innym niż dotychczas. Tak np. przedawniają się dopiero w ciągu pięciu lat odsetki, czynsz najmu, renty i roszczenia wolnych zawodów, np. adwokatów i lekarzy. Roszczenia odszkodowawcze przedawniają się jak dotychczas w ciągu trzech lat, o ile nie pochodzą ze zbrodni, w którym to wypadku przedawnienie twa lat 20. Roszczenia z tytułu wynagrodzenia za pracę lub zaliczek danych na poczet pracy przedawniają się w ciągu trzech lat. Roszczenia kupców, przemysłowców i rzemieślników za towary i roboty, tudzież rolników za płody rolnicze przedawniają się już w ciągu dwóch lat, a nie jak dotychczas w ciągu trzech lat. W tym samym czasokresie przedawniają się roszczenia właścicieli hoteli i restauracyj, tudzież pensjonatów. Skapitalizowane odsetki, o ile zostały uznane na piśmie lub stwierdzone zamknięciem rachunku i wogóle pretensje przyznane prawomocnym wyrokiem przedawniają się już tylko w ciągu 20 lat.

Odmiennie od dotychczasowych przepisów normuje nowa ustawa, iż na wypadek przerwy przedawnienia po przerwie cały okres przedawnienia biec poczyna na nowo, a zatem także w tych wypadkach, w których dotychczas po przerwie biegł tylko dalszy ciąg przedawnienia. Instytucji wstrzymania biegu przedawnienia nowa ustawa zatem nie zna. Przerwę przedawnienia wywołuje uznanie wierzytelności przez dłużnika (wystarczy uznanie ustne, gdyż ustawa formy pisemnej nie wymaga), wniesienie skargi lub podniesienie w procesie zarzutu bez względu na to, czy proces się popiera należycie, czy też nie. Po zakończeniu procesu lub zawieszeniu postępowania przedawnienie rozpoczyna biec na nowo. Nierozstrzygniętą jest kwestja, co się dzieje na wypadek cofnięcia pozwu. Przyjąć należy, że w tym wypadku pozew uważa się za niewniesiony, czyli przedawnienie nie zostało przerwane. Zgłoszenie pretensji w postępowaniu układowem lub konkursowem również przerywa przedawnienie.

Ciąg dalszy na str. 11-tej.

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ.

Rok XVII. Kraków, dnia 11 sierpnia 1934 Nr. 28

Cena abonamentu:	Godziny urzędowe Redakcji od 6 do 7 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.	Ogłoszenia:
Abonament kwartalny 4 zł „ półroczny 8 zł „ roczny 16 zł Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują wszystkie biura dzienników i ogłoszeń	Redakcja i administr. **Kraków, Grodzka 43.** Telefon Nr. 132-67 Konto P. K. O. Nr. 400.342	Wiersz milim. 1 szp. na okładce 40 groszy Wiersz milim. 1 szp. na I str. okładki 60 groszy Wiersz milim. 1 szp. w tekście 60 groszy Cała strona okładki Zł 200 Pół strony okładki Zł 100 Ćwierć strony Zł 50 Ósma strony Zł 25 Cała strona w tekście Zł 450, Pół strony Zł 230 Ćwierć strony Zł 120 Jedna ósma strony Zł 60

Echa tygodnia.

Dnia 1 sierpnia b. r. wygłosił p. premjer Kozłowski wielkie i oczekiwane już od dłuższego czasu przemówienie na temat programu gospodarczego rządu polskiego. Na temat tego przemówienia pisano już wiele w prasie codziennej i fachowej, tak, że nie będziemy obecnie wracali do poszczególnych fragmentów. Zresztą dał nam p. premjer Kozłowski tyle materjału do — samoobrony, że musimy skoncentrować całą naszą uwagę na naszym odcinku, t. j. na handlu, który został przez p. premjera zaatakowany z siłą, jakiej dotychczas nie widzieliśmy u żadnego z p. premjerów.

Przypomnijmy, co oświadczył p. premjer Kozłowski:

„Kryzys uwypuklił także pewne głębokie wadliwości w organizacji aparatu pośrednictwa handlowego oraz w zakresie kosztów tego pośrednictwa na rynku wewnętrznym. Istnieje na nim ogromna rozpiętość cen między producentem i spożywcą, względnie między poszczególnemi centrami w kraju.

... Akcja obniżki cen niejednokrotnie bardzo długo hamowana jest na barjerze pośrednictwa handlowego, to też zarówno Rząd jak i czynniki gospodarcze muszą podjąć wszelkie wysiłki w kierunku zmiany tego stanu rzeczy".

Kwestja rozpiętości cen jest może jednym z najciemniejszych punktów w naszem życiu gospodarczem. Nigdzie nie nagrzeszono tyle w stosunku do handlu, ile na tym terenie. Rolnik płaci za artykuły przemysłowe więcej, aniżeli powinien płacić, to znaczy, że płaci więcej, aniżeli otrzymuje za swoje produkty. Zjawisko to nazywa się „nożycami cen" rolnych i przemysłowych. Górne ramię tych nożyc — to ceny przemysłowe, zaś dolne ramię — to ceny rolnicze. Otóż teraz nożyce te są szeroko rozwarte, to znaczy, że dolne ramię (t. j. ceny produktów rolnych) nie może wyjść w górę i zbliżyć się do cen przemysłowych, zaś górne ramię nie chce zejść w dół i zbliżyć się do cen rolniczych. Ceny rolnicze nie mogą iść w górę, albowiem ceny rolne w Polsce zależne są od cen światowych. Ceny przemysłowe mogą zejść w dół, bo są uzależnione tylko od umów kartelowych, a zatem nie są zależne od cen światowych, ale nie chcą zejść w dół, bo im się tak podoba, bo chcą zyskać na tej rozpiętości cen, umożliwiającej im obniżanie zarobków pracowniczych i utrzymywanie wysokich cen towarów, a zatem podwyższanie zysków własnych.

To wszystko dotyczy cen kartelowych. Co tu zawinił kupiec?

Kupiec kupuje towar od kartelu i sprzedaje go, dajmy na to, rolnikowi. Kupując jakiś produkt za 10 złotych musi go przecież sprzedać z jakimś zyskiem! Co to jest zysk? Uczyliśmy się w szkołach, że zysk jest to nadwyżka między otrzymaną ceną towaru a sumą wydatków. Jeżeli kupiec kupił towar za 10 złotych, wydatki jego, poniesione przy sprzedaniu tego towaru wynoszą 4 złote, a cena uzyskana wynosi 15 złotych, wówczas mówimy, że kupiec osiągnął zysk w wysokości 1 złotego. Z jakich elementów składają się wydatki? Wydatki — to koszt utrzymania sklepu, płace personalu, reklama, amortyzacja kapitału, względnie koszt kredytu, podatki, świadczenia socjalne itp. Co zatem musi uczynić kupiec, jeżeli chce jednak sprzedać towar taniej, aniżeli po 15 złotych? Musi się przedewszystkiem wyrzec kompletnie zysku, ale wtedy jego czynność kupiecka straciłaby sens, bo każde gospodarowanie powinno być rentowne. Ale przyjmijmy, że mamy do czynienia z takim wypadkiem, że kupiec nie chce słyszeć o zysku własnym, lecz chce sprzedawać po cenie kosztów własnych. Kupiec zakupywałby towar po 10 złotych, wydatki przedsiębiorstwa wynosiłyby 4 złote, a zatem cena, płacona przez konsumenta wynosiłaby 14 złotych. Wtedy cena towaru w handlu obniżyłaby się o 1 złotego. Czy to dużo? Pewnie, że więcej, jak — nic. Ale nie o dużo więcej.

Na to, aby kupiec obniżył cenę towaru w handlu, musi nastąpić obniżka szeregu podstawowych elementów jego wydatków. Musi nastąpić obniżka podatków,

aby kupiec mniej wydawał, musi nastąpić obniżka taryf kolejowych, obniżka czynszów sklepowych, obniżka świadczeń socjalnych, obniżka kosztów kredytu przez udostępnienie handlowi taniego kredytu z banków państwowych, zwiększenie wolności w gospodarowaniu (godziny otwierania i zamykania sklepów), aby kupiec miał większe obroty i temsamem mógł realizować zasadę o wielkim obrocie i małym zysku i wiele innych jeszcze rzeczy, tak dobrze znanych — rządowej komisji dla spraw handlu.

Przedewszystkiem jednak musi nastąpić obniżka cen skartelizowanych, przyczem obniżka ta nie śmie się wyrażać w tem, że panowie kartelowcy obniżą „pro foro externo“ cenę i obniżkę tę odbiją sobie na cofnięciu kupcom rabatu, aby później móc zrzucić całą winę niedotarcia tej zniżki do konsumenta — na kupców, — ale w rzeczywistem obniżeniu ceny, tak, aby kupiec nie był zmuszony poszukiwać sobie zysku przez dobicie odpowiedniej różnicy do ceny, płaconej przez konsumenta.

Wtedy dopiero zmniejszy się rozpiętość między cenami, płaconemi przez konsumenta a cenami, wyznaczanemi przez producenta. Że o tem nie wiedzą rolnicy, można usprawiedliwić brakiem odpowiedniego uświadomienia ekonomicznego u tych sfer, brakiem, który w ostatnich czasach daje się zresztą dość dotkliwie odczuć w szeregu wystąpień czołowych przywódców rolnictwa. Ale, że tej podstawowej prawdy nie wiedzą najwyższe czynniki w państwie — to wielka szkoda.

Pan premjer zauważył, że „aparat handlowy nie spełnia w należytej mierze swej roli w procesach niwelacji cen i wyrównania warunków gospodarczych; jest on na tym odcinku bierny“. Dziwimy się, że pan premjer dopiero dziś stwierdza, że handel w Polsce jest bierny. Od gałęzi, która znajduje się w agonji, nie można żądać żadnej aktywności, tem bardziej zaś aktywności niemal akrobatycznej, jaką chcą obarczyć kupca nasze czynniki rządowe. Polityka antyhandlowa zrujnowała handel. Reszty dokonało mordercze obciążenie podatkowe i dławiący wszelkie poczynania brak kredytu.

Nawet najbardziej dojnej krowie trzeba dać coś jeść, aby mogła spełniać swą rolę. Przynajmiej od czasu do czasu. Co uczynił rząd dla handlu? Zdaje się, że p. premjer chciał wyliczyć jakieś koncesje ofiarowane przez rząd handlowi. Jednak nawet tak miłe p. premjerowi wydobywanie pamiątek z zamierzchłej przeszłości nie zdołało „wytrzasnąć“ choćby jednej koncesji na rzecz handlu. P. premjer oświadczył: „Ze strony państwa uczynione zostało bardzo wiele dla stworzenia silnych fundamentów inicjatywy handlowej“.

Jak wygląda to „bardzo wiele“.

Proszę słuchać:

„Tak więc np. daleko posunięta rozbudowa Gdyni, unormalizowanie stosunków z Gdańskiem, rozwój floty handlowej i t. d. — stanowią widomy, realny dowód troski państwa o warunki ekspanzji handlowej“.

Szkoda, że p. premjer nie wyliczył tych „i t. d.“. W każdym razie ciekawi jesteśmy, czy poza dumą patrjotyczną ma Bogusław Herse z Warszawy, czy Wojciech Pietruszka z Chrzanowa jakąś realną korzyść z daleko posuniętej rozbudowy Gdyni, z stosunków z Gdańskiem i z rozwoju floty handlowej. To są rzeczy wielkie i ważne dla polityki państwowej. Dla kupca najważniejszemi rzeczami w chwili obecnej są: kredyty, kredyty i jeszcze raz kredyty. Ulgi podatkowe, ulgi podatkowe i jeszcze raz ulgi podatkowe. A pozatem ustanie nagonki na handel — począwszy od najwyższych czynników w państwie, a skończywszy na posterunkowych Policji Państwowej w Psiej Wólce.

Dopiero wtedy będziemy mieli „widomy, realny dowód troski państwa o warunki ekspanzji handlowej“. *S.*

Rolki do kas kontrolnych „National“, „Anker“ i t. d.
do maszyn samoliczących „Sunstraed“ „Dalton“ itd.
fryzjerskie
do foteli dentystycznych

Z najlepszego papieru. Pięknie wykonane!

Lampiony! Serwetki! Papier higjeniczny! Tacki!

„JUTRZENKA“, Kraków. Obożna 10

TANIO! Bezpłatne cenniki wysyłamy na żądanie.

Rozporządzenie o spółdzielniach.

Obwieszczenie Ministra Skarbu z 16. VI. 1934 r. poz. 495 Dz. U., ogłoszono jednolity tekst Ustawy z 28. X. 1920, poz. 733 Dz. U. o spółdzielniach, to znaczy z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych Ustawami z r. 1923, poz. 1119 Dz. U. i z r. 1934, poz. 342 Dz. U.

Najważniejsze zasady tej ustawy są następujące: Za spółdzielnię uważa się zrzeszenie nieograniczonej liczby osób o zmiennym kapitale i składzie osobowym, mające na celu podniesienie zarobku lub gospodarstwa członków przez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa.

Do założenia spółdzielni potrzeba zgłoszenia i wciągnięcia statutu spółdzielni do rejestru spółdzielni oraz oświadczenia Rady Spółdzielczej lub związku rewizyjnego, stwierdzającego, że celowość założenia

Taksa 15 zł. mies. WPISY Taksa 15 zł. mies.

Zarejestrowane przez Minist. W. R. i O. P., pryw.
KURSY HANDLOWE
jednoroczne i półroczne księgowości dla dorosłych
LEONA FEINBERGA
ULICA STAROWIŚLNA L. 28.
przyjmują WPISY codziennie
od 10—12 przedp. i od 4—6 popoł.
Tamże znana SZKOŁA KALIGRAFJI
zapewniająca każdemu SKUTECZNĄ poprawę pisma na piękne i biegłe. Szkoła czynna jest także podczas wakacyj.

Tutki i Bibułki
„SOLALI"
Specjalność:
TUTKI
„Eldorado" 200 szt. 45 gr.
150 szt. 35 gr.

spółdzielni oraz jej zamierzenia gospodarcze ujawnione w statucie, nie nasuwają podejrzeń. Z chwilą rejestracji staje się ona osobą prawną.

Spółdzielnię uważa się za handlującego w rozumieniu prawa handlowego i zasadniczo podlega spółdzielnia przepisom prawa handlowego.

Spółdzielnia musi mieć statut o określonej ustawowo treści. Firma spółdzielni nie może zawierać nazwisk członków, a ma zawierać dodatek: „Spółdzielnia" lub przymiotnik „Spółdzielczy" oraz oznaczenie siedziby i rodzaju odpowiedzialności (odpowiedzialność udziałami lub ograniczoną lub nieograniczona). Zarząd spółdzielni zgłosić winien także jej oddział do Sądu rejestrowego, w którego okręgu oddział ten się znajduje.

Członkiem spółdzielni może być każda osoba fizyczna lub prawna, o ile statut nie stanowi inaczej. Zasadniczo musi spółdzielnia liczyć conajmniej 10-ciu członków, a jeśli członkami w myśl statutu mogą być wyłącznie osoby prawne — conajmniej 3-ch członków. Członkowie odpowiadają za zobowiązania spółdzielni zadeklarowanemi udziałami. Oprócz tego ponoszą odpowiedzialność dodatkową, o ile ją stanowi statut. Odpowiedzialność może być nieograniczona (całym majątkiem) lub ograniczona do wysokości, oznaczonej w statucie w stosunku do udziału. Członek odpowiada także za zobowiązania spółdzielni przed jego przyjęciem zaciągnięte. Udziały muszą być jednakowej wysokości. Wysokość udziału, wpłaty na udział i czas ich dokonywania, określi statut. Każdy członek musi zadeklarować przynajmniej jeden udział. Przystępujący do spółdzielni winien podpisać oświadczenie (deklarację) o pewnej w ustawie określonej treści. Członek winien wpłacić w gotówce udział, stosownie do postanowień statutu.

Każdy członek może najpóźniej na sześć miesięcy przed rozwiązaniem spółdzielni wystąpić z niej za pisemnem wypowiedzeniem, które należy dokonać w terminie, w statucie oznaczonym, a w braku odpowiedniego postanowienia statutu — conajmnie na trzy miesiące przed końcem roku obrachunkowego.

Członka zmarłego przed rozwiązaniem spółdzielni uważa się za występującego z końcem tego roku obrachunkowego, w którym śmierć nastąpiła. Wykluczenie członka może nastąpić przed rozwiązaniem spółdzielni z przyczyn i w sposób wskazany w statucie.

Udział byłego członka wypłaca się na podstawie zatwierdzonego bilansu tego roku, z którego końcem członek przestał należeć do spółdzielni. Udziały są niezbywalne i nie mogą być oddawane w zastaw.

Zarząd spółdzielni winien prowadzić rejestr członków. Członek, względnie jego spadkobiercy mają prawo żądać, aby zarząd wpisał zgodnie z prawdą do rejestru wypowiedzenie, śmierć lub wykluczenie. Zarząd winien wydać każdemu członkowi na żądanie odpis statutu z wszelkiemi zmianami i uzupełnieniami za zwrotem kosztów.

Władzami czyli organami spółdzielni są: Zarząd, Rada Nadzorcza i Walne Zgromadzenie. W ustawie określono ustrój tych władz i ich zakres działania.

Zarząd spółdzielni winien prowadzić księgi i rachunki, tak, jak handlujący, którego prawo do tego zobowiązuje. — W ustawie podano zasadnicze dane w przedmiocie prowadzenia tej rachunkowości, w szczególności zaś bilansu rocznego.

W każdej spółdzielni przynajmniej raz na rok winna być dokonana rewizja. Dokonują ją związki lub spółdzielnie, którym Minister Skarbu przyzna prawo rewizji czyli t. zw. związki rewizyjne. Celem dokonania rewizji spółdzielnie mogą łączyć się w związki. Związkowi może przyznać Minister Skarbu prawo dokonywania rewizji.

Zmiana statutu spółdzielni wymaga uchwały walnego zgromadzenia, a uchwałę taką winien zarząd zgłosić niezwłocznie do Sądu rejestrowego.

Rozwiązanie spółdzielni następuje albo skutkiem upływu czasu, na który spółdzielnię utworzono, albo skutkiem zmniejszenia się liczby członków poniżej pewnej normy, albo z mocy orzeczenia sądowego, jeżeli działalność spółdzielni wykazuje poważne uchybienia przeciw prawu lub statutowi, albo skutkiem ogłoszenia upadłości, albo skutkiem zgodnych uchwał, oddanych na dwóch kolejno po sobie następujących zgromadzeniach w odstępie conajmniej dwóch tygodni.

O ile nie zachodzi upadłość, zarząd zgłosi bezzwłocznie rozwiązanie do rejestru. Po rozwiązaniu nastąpi likwidacja, o ile nie zachodzi upadłość. W ustawie unormowano szczegółowo tryb likwidacji. W ustawie podano pewne szczególne postanowienia, dotyczące postępowania upadłościowego spółdzielni.

Spółdzielnia może połączyć się z inną spółdzielnią na podstawie uchwały walnych zgromadzeń, łączących się spółdzielni, co należy zgłosić do rejestrów, łączących się spółdzielni. Skutkiem połączenia majątek czynny przechodzi na spółdzielnię przejmującą.

Celem współdziałania z rządem w zakresie spraw spółdzielczych, istnieje Państwowa Rada Spółdzielcza przy Ministerstwie Skarbu o pewnym, w ustawie określonym zakresie działania.

Sąd rejestrowy ma prawo zmuszać karami porządkowemi od 10 do 200 zł. członków organów spółdzielni, a w pierwszym rzędzie zarządu do uskuteczniania pewnych czynności, do których w myśl ustawy są obowiązani, względnie także karać ich w razie niedopełnienia pewnych obowiązków. Ponadto ustanowiono w ustawie karalność sądową za pewne naruszenia przepisów ustawy względnie za pewne czynności niekorzystne dla spółdzielni.

Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 25. VI. 1934, poz. 504 Dz. U., wprowadzono przepisy dotyczące urządzenia i trybu prowadzenia przez sąd rejestru spółdzielni. Zasadniczo stosują się do tego rejestru przepisy o rejesrze handlowym, z pewnemi uzupełnieniami.

szybki obrót i pewny zysk!
gwarantują te 3 wypróbowane marki:
Prawdziwa Francka
Kawa Enrilo
Kawa Kneippa

Branża papiernicza a kartelizacja.

Skartelizowanie produkcji papierniczej zreorganizowane zostało przez stworzenie Syndykatu „Centropapier“, wyposażonego we wspólne biuro sprzedaży oraz szerokie kompetencje kontyngentowania produkcji i rozdziału zbytu, niemniej regulowania cen, ramami której to organizacji opasany został od dwu lat całkowicie **w stu procentach** krajowy podstawowy przemysł papierniczy. Nie będziemy tu przypominali pierwszych faz pracy „Centropapieru“, zwłaszcza w zakresie cen, stoczonej walki przez przedstawicieli poszczególnych gałęzi przetwórczych, reprezentujących ponad 85% konsumcji wewnętrznej, a która to walka doprowadziła swego czasu do zdecydowanych posunięć centralnych władz rządzących i przełamania oporu sposobem otwarcia granicy dla kontyngentów papieru zagranicznego.

Wszystko to zaliczamy już do przeszłości i na froncie nastąpił pozorny rozejm, czasowe uspokojenie.

W międzyczasie jednakże przeprowadzono przegrupowanie frontu i pod pośredniem działaniem głównego Syndykatu, niejako głównej komendy, zacieśnił się coraz bardziej pierścień kartelizacji odrębnych działów produkcji papierniczej w postaci zagęszczającej się sieci „Porozumień“ względnie karteli branżowych. Przemysł ołówkarski, chemiczny, torebek papierowych produkcji kajetów itd. powiązany jest dziś w splot „Porozumień“, koncentrujących w swem łonie wytwórczość odnośnych gałęzi branżowych. **Kupiec staje się wykonawcą roli i podyktowanych wspólnie warunków dostawy towaru, konsument zadowolony być musi z form niezbędnego „uporządkowania rynku“ za wyeliminowaniem całkowicie konkurencji wolnej.**

Dowodem, że na froncie zapanował względny spokój czasowy, to wznowiony atak skartelizowanego przemysłu tekturniczego.

Krajowy przemysł tekturniczy jest jedną z tych gałęzi produkcyjnych w Polsce, które pracować mogą na korzystnych podstawach rozwoju gospodarczego. W Polsce posiadamy nieocenione bogactwo lasów, będące niewyczerpanem źródłem zasadniczego surowca dla tekturnictwa, dysponujemy także w nadmiarze zapasami siły pędnej w postaci sił wodnych i kopalń węgla. Rozrost zapotrzebowania tektury po wojnie pobudził przemysł do rozbudowy i podniesienia zdolności produkcyjnej znacznie powyżej stanu przedwojennego. Stanęliśmy wobec nadprodukcji, współzawodniczącej walki konkurencyjnej, konieczności eksportowania nadmiaru wyrobu tektury.

Produkujemy tekturę surową dla wszelkich celów, tekturę drzewną w najwyższym gatunku zarówno maszynową, jak ręczną, bronzową, białą i dwukolorową.

Dla opanowania sytuacji pod koniec roku ubiegłego powstał kartel wytwórców tektury ze wspólnem biurem sprzedaży pod nazwą „Centrotektura“ w Warszawie, ujmujący wyłączną sprzedaż jedenastu fabryk tektury a reprezentujący 95% ogólnej wytwórczości tektury drzewnej w Polsce. I w świeżej jeszcze mamy

OŁÓWKI GRAFITOWE, KOPJOWE i KOLOROWE
DLA SZKÓŁ, BIUR i RYSOWNIKÓW

POLECA:

Polska Fabryka Ołówków

L. i C. HARDTMUTH-LECHISTAN

SP. AKC. W KRAKOWIE

Gener. zastępstwo: **Bernard Ratz Kraków, Czarnowiejska 70**

Do nabycia we wszystkich składach papierniczo-piśmienniczych

pamięci pierwszy gościnny występ tej organizacji, uwypuklający się **poważną zwyżką cen tektury.** Zwyżka ta, **dziś w okresie tendencji zniżek zupełnie nieuzasadniona, dotkliwie uderzyła w niektóre gałęzie naszego przetwórczego przemysłu papierniczego.** Ponieważ zaś na okresy najbliższe zostały dalsze zwyżki cen, w sprawie tej interwenjowały Korporacje Zakładów Graficznych i Wydawniczych na terenie poszczególnych Izb Przemysłowo-Handlowych R. P. narazie ucichły pierwotne zamiary przeforsowania dalszych zwyżek.

Nie koniec wszakże kartelizacji przemysłu papierniczego, bo w dniu 9 maja b. r. powołano do życia nowy syndykat. Pod nazwą „Tektura Surowca“ Sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie, powstało centralne biuro sprzedaży sześciu fabryk tektury surowej. Autorstwo i „zasługę“ zapisać można i w tym wypadku „głównemu syndykatowi“, któremu na miano „Centropapier“.

Syndykat Fabryk Tektury Surowej podwyższył z dniem 7 czerwca ceny tektury od 52 — dosłownie pięćdziesiąt dwa — procent w porównaniu z cenami, jakie obowiązywały do 6 czerwca.

W łączności z powyższą nadmiernie wysoką, **niczem nieusprawiedliwioną podwyżką** ceny głównego surowca, Związek Fabrykantów Papy Dachowej zmuszony był przeprowadzić rewizję kalkulacji dotychczasowej ceny papy dachowej. Ceny gotowego fabrykatu **mają ulec podwyżce przeciętnie o dwadzieścia procent.**

Czy kartelizacja przemysłu papierniczego w tych rozmiarach i strukturze oraz zasadach gospodarki jest objawem pożądnym, śmiemy powątpiewać, jak niebardzo ufamy, by precyzyjna ta organizacja „Porozumień“ wszelkiego rodzaju leżała w żywotny interesie samego przemysłu, **a najmniej odpowiada ona potrzebom handlu i konsumcji oraz istotnym korzyściom życia gospodarczego.**

L. P.

TUTKI
(gilzy)
ALTESSE
(Specjalne)
150 sztuk 35 groszy
z najlepszych najtańsze.

Inkaso przez pocztę weksli

WYSTAWIONYCH W ZŁOTYCH W ZŁOCIE.

Urzędy i agencje pocztowe zwracały ostatnio bez wykonania zlecenia, zawierające weksle przeznaczone do inkasa lub protestu a opiewające na walutę złotych w złocie.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów wydało zarządzenie wyjaśniające, iż przepisy o zleceniach pocztowych nie zawierają graniczeń w stosunku do weksli wystawionych w złotych w złocie. Wobec tego weksle tego rodzaju nadesłane w listach zleceniowych należy inkasować, a w razie niezapłacenia protestować bez żadnych przeszkód. Inkasowanie należności na podstawie takich weksli uskuteczniane ma być w złotych obiegowych, jako równych złotym w złocie. Tylko w tych wypadkach, gdy na wekslu wystawionym w złocie, lub w zleceniu nadawca zastrzegł sobie, aby wierzytelność płatna była efektywnie złotemi monetami polskiemi — zlecenia natychmiast zwracane będą nadawcy bez wykonania.

Nowy kodeks handlowy.

Z dniem 1 lipca br. weszło w życie Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 27 października 1933 r. (Dz. Ust. 82/32), zawierające część I kodeksu handlowego.

Część ta obejmuje przepisy o pojęciu kupca, rejestrze handlowym, firmie, zbyciu przedsiębiorstwa, rachunkowości kupieckiej, pełnomocnictwie handlowem, kupcu jednoosobowym, kupcu jako osobie prawnej, spółce jawnej i spółce komandytowej. Dalej przepisy dotyczące prawa własności, prawa zastawu i prawa zatrzymania — przepisy z dziedziny zobowiązań wszelkich typów (np. z tytułu rachunku bieżącego, sprzedaży handlowej, umowy ajencyjnej i t. p.).

Z podanego wyżej przeglądu materyj, uregulowanych w kodeksie handlowym oraz w przepisach wprowadzających, łatwo się przekonać, że **nie stanowi on wyczerpującej kodyfikacji prawa handlowego.** Należy jednak spodziewać się, że jeszcze przed datą wejścia w życie, kodeks handlowy uzupełniony zostanie pominiętemi dziedzinami, w szczególności przez włączenie do niego **prawa o spółkach akcyjnych i spółkach z ogr. odpow.**, ewentualnie również i prawa o spółdzielniach, pozatem zaś prawa o domach składowych. Zamierzonem jest ponadto uzupełnienie przy tej sposobności przepisów nowego kodeksu handlowego **o sprzedaży na raty,** które zajmą miejsce przepisów obowiązujących obecnie w tej materji w poszczególnych dzielnicach.

KTO JEST KUPCEM?

Prawo handlowe zawarte w kodeksie handlowym, obowiązuje kupców — kupcem zaś w zrozumieniu kodeksu jest **kto we własnem imieniu prowadzi przedsiębiorstwo zarobkowe.**

Za prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego nie uważa się wykonywania zawodu wolnego — nie jest więc kupcem w zrozumieniu kodeksu ani lekarz, ani adwokat, ani artysta malarz lub rzeźbiarz, jeżeli oprócz wykonywania zawodu wolnego nie zajmują się prowadzeniem przedsiębiorstwa zarobkowego. Jeżeli np. lekarz założy sobie klinikę, lecznicę lub sanatorjum to staje się kupcem.

Zasadniczo nie jest kupcem również właściciel gospodarstwa rolnego, które w gruncie rzeczy jest także przedsiębiorstwem zarobkowem. Jeżeli jednak gospodarstwo rolne jest większych rozmiarów, to wpisując je do rejestru handlowego, właściciel przyjmuje charakter kupca. W każdym wypadku właściciel gospodarstwa rolnego jest kupcem w zrozumieniu kodeksu, jeżeli oprócz gospodarstwa prowadzi związane z gospodarstwem rolnem przedsiębiorstwo, np. gorzelnię, cukrownię i t. p.

(**O kupcu rejestrowym** vide artykuły w N-rach 25 i 26 Przegl. Kupieckiego)

OCHRONA DOBREJ WIARY OSÓB TRZECICH.

W dążeniu do ułatwienia obrotu prawnego nowy kodeks handlowy zgóry określa zakres pełnomocnictw, udzielanych przez kupców, względnie przysługujących funkcjonarjuszom przedsiębiorstw. Np. **prokura** uprawnia prokurenta do wszystkich zgoła czynności, związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa i ograniczenia pełnomocnictw prokurenta, przewidzianych dla niego w kodeksie nie mają **żadnego skutku,** nawet wobec osób, które o ograniczeniach tych wiedziały lub powinny były o nich wiedzieć.

Wogóle w stosunku do osób trzecich wszelkie pełnomocnictwa i upoważnienia są interpretowane jak najszerzej i jeżeli nie zachodzi przypadek zupełnie widoczny i rzucającej się w oczy złej woli ze strony osoby trzeciej, to kupiec odpowiada wobec niej za wszelkie czynności i zobowiązania swego pełnomocnika czy przedstawiciela, a w licznych wypadkach nawet za czynności i zobowiązania **zwykłego swego funkcjonarjusza,** nie posiadającego żadnych szczególnych uprawnień.

Dobra wiara osób trzecich jest przez kodeks wydatnie chroniona zapomocą szeroko zakreślonej ochrony. To, co nie zostało ujawnione, w rejestrze, nie może być wysuwane przez kupca ku własnej obronie. Dane, wpisane do rejestru, nie mogą być zaprzeczane np. przez doniesienie zarzutu, że zostały wpisane bez wiadomości kupca.

Dobra wiara chroniona jest m. in. także przy nabyciu praw na rzeczach ruchomych i papierach wartościowych. Nabywca nie musi w razie późniejszego sporu dowodzić, że działał w przeświadczeniu, iż nabyte rzeczy stanowią **własność** pozbywcy — wystarczy, jeżeli dowiedzie, że miał podstawy wierzyć, iż pozbywca był uprawniony do **dysponowania** niemi.

ZAKŁAD RYTOWNICZY
SZYLDY EMALJOWANE i METALOWE
PIECZĄTKI METALOWE i KAUCZUKOWE
WINIETY TŁOCZONE W KOLORACH
ALEKS. FISCHHAB
WYTWÓRNIA PIECZĄTEK
KRAKÓW, GRODZKA 46
Telefon 132-56.

MATURYCZNE I DOKSZTAŁCAJĄCE KURSY
„WIEDZA"
KRAKÓW, UL. STUDENCKA 14/I.
przygotowujące **w drodze korespondencji,** zapomocą przystępnie i wyczerpująco opracowanych skryptów, programów i mies. tematów, oraz **na lekcjach zbiorowych w Krakowie,** przyjmują
WPISY NA NOWY ROK SZKOLNY 1934/35 i TO NA:
1. Kurs maturyczny gimn.
2. Kurs maturyczny półroczny repetytoryjny
3. Kurs średni do egzaminu z 6-ciu klas gimn.
4. Kurs niższy z zakresu 4-ch klas gimn.
5. Kurs 7-miu klas szkoły powszechnej.
Uwaga! Uczniowie kursów korespond. otrzymują co miesiąc, oprócz materjału naukowego, **tematy z 6-ciu głównych przedmiotów do opracowania.** Nadto obowiązkowe kollokwja (egzaminy) badają 3 razy w ciągu roku szkolnego postępy uczniów.
Wykładają wybitne siły fachowe.
Opłaty bardzo niskie. Prospekty darmo.

Pryw. GIMNAZJUM Koed.
im. HUGONA KOŁŁĄTAJA
w Krakowie, ul. CZAPSKICH 5. (Tel. 156-19)
przyjmuje WPISY uczniów i uczenic
do I. klasy według nowego ustroju (po ukończeniu VI. lub VII. kl. szkoły powsz.) do II. kl. według nowego ustroju, oraz do V., VI. i VII. kl. typu humanistycznego.
Egzaminy wstępne od 16 sierpnia br. począwszy. Opłaty niskie. **Lokal rozszerzony,** zupełnie dostosowany do potrzeb szkolnych. Pracownie naukowe. Opieka lekarska: lekarz, lekarka, dentysta. Na żądanie internat. Przygotowanie popołudniowe do lekcyj szkolnych pod kierunkiem nauczycieli.

Osobę czynną za wiedzą kupca w lokalu przedsiębiorstwa, przeznaczonym do obsługiwania publiczności, uważa się z reguły za upoważnioną do załatwiania interesów, jakie zazwyczaj załatwia się w tego rodzaju przedsiębiorstwach i lokalach, chociażby nawet osoba ta upoważnienia takiego nie miała.

* * *

OCHRONA KREDYTU.

Najważniejszą cechę charakterystyczną prawa handlowego stanowi jednak niewątpliwie dążenie do stworzenia **solidnych podstaw kredytu.** Dążenie te realizuje kodeks, ułatwiając wierzycielowi dochodzenie przysługujących mu praw.

W celu większego zabezpieczenia wierzyciela kodeks handlowy przyznaje mu w szeregu przypadków **ustawowe prawo zastawu** i tak w szczególności ajentowi, komisantowi spedytorowi i przewoźnikowi, a to również w stosunku do osób, które nie są kupcami. Jeżeli ustanowienie zastawu jest obustronną czynnością handlową, jak również w przypadkach ustawowego prawa zastawu oraz zastawu ustanowionego na zabezpieczenie tranzakcji giełdowej, przysługuje wierzycielowi, z nastaniem płatności zabezpieczonej wierzytelności, **prawo zaspokojenia się z zastawu z ominięciem drogi sądowej.**

Ogromne znaczenie dla zabezpieczenia wierzyciela posiada następnie **prawo zatrzymania.** Powstaje ono, **bez osobnej umowy stron,** z zaistnieniem ustawą przewidzianych warunków. Rzeczy, będące własnością dłużnika, a które wierzyciel otrzymał z jego wiedzą i wolą w swoje dzierżenie na podstawie czynności handlowej, jak z drugiej strony, rzeczy będące własnością wierzyciela, a do których wydania obowiązany jest on w stosunku do dłużnika, stanowią **naturalne zabezpieczenie dla roszczeń, jakie wierzyciel nabył do dłużnika z zawartych z nim obustronnych czynności handlowych.**

(Dokończenie nastąpi)

Kronika.

STOSUNKI HANDLOWE FIRM POLSKICH Z SZWAJCARJĄ.

Firmy zainteresowane w brocie handlowym ze Szwajcarją mogą w Izbie przemysłowo-handlowej w Krakowie przeglądać w godzinach urzędowych rozporządzenie Rządu Federalnego w sprawie importu towarów pochodzenia zagranicznego do Szwajcarji.

WYCOFANIE Z OBIEGU 5-ZŁOTOWYCH MONET SREBRNYCH STAREGO TYPU.

W Dz. U. R. P. Nr. 52 z dn. 22 um. ukazało się rozporządzenie ministra Skarbu z dn. 4 czerwca r. b. o wycofaniu z obiegu 5-cio złotowych monet srebrnych. Na podstawie tego rozporządzenia 5 złotowe monety srebrne, emitowane na podstawie rozp. Prezydenta Rzplitej z dn. 5 listopada 1927 r. tracą moc prawnego środka płatniczego z dniem 30 września 1934 r. Od dnia 1-go października r. b. do dn. 30 września 1936 roku monety powyższe będą wymieniane oraz przyjmowane w kasach urzędów skarbowych oraz oddziałach Banku Polskiego. Po 30 września 1936 r. obowiązek wymiany ustaje.

O PRZEDŁUŻENIE GODZIN HANDLU ZABIEGAJĄ ŁÓDZKIE ORGANIZACJE KUPIECKIE.

Łódzkie organizacje i związki kupieckie, postanowiły zwrócić się do starosty łódzkiego i władz wojewódzkich i wystosować memorjał do władz centralnych, z prośbą o przesunięcie godzin handlu dla sklepów spożywczych, piekarń masarń itp., wychodząc z założenia, że osoby zatrudnione do godz. 19-ej nie są w stanie w godzinach przepisowych dokonać zakupów i czynią to później. Ponieważ na tle ostrego zakazu powstają zatargi, z racji domowej sprzedaży, pożądanem jest dla wyeliminowania tego objawu przesunięcie godzin handlu do godziny 20.

ŻYDOWSKA ŚREDNIA SZKOŁA HANDLOWA zawiadamia, że wpisy na pierwszy rok przyjmuje się codziennie od godz. 10 – 1, z wyjątkiem sobót i świąt żydowskich w Sekretarjacie Szkoły, Mikołajska 9, II. p. Telef. 164-40, od 15-go sierpnia br. w nowym lokalu, ul. Stradom 10.

Uwaga: prowadzenie przedsiębiorstwa handlowego uzależnione jest od posiadania kwalifikacyj zawodowych.

Konferencja w Krakowskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej w sprawie pomocy dla sfer gospodarczych, dotkniętych klęską powodzi.

W niedzielę dnia 5. sierpnia b. r. odbyło się z inicjatywy Izby przemysłowo-handlowej w Krakowie oraz krakowskich Stowarzyszeń Kupieckich zebranie delegatów sfer handlowych z poszczególnych ośrodków okręgu Izby przemysłowo-handlowej w Krakowie celem naradzenia się nad sytuacją kupiectwa, dotkniętego klęską powodzi oraz sposobu przyjścia z pomocą poszkodowanym.

W zebraniu tem, któremu przewodniczył prez. Epstein, wzięli udział delegaci z wszystkich stron województwa Krakowskiego. W toku obrad mówcy podnieśli niebywałe wprost rozmiary ostatniej katastrofy, uskarżając się na szkody, jakie przemysł i handel okręgu Izby, skutkiem powodzi nietylko bezpośrednio poniosły, ale również na jeszcze większe następstwa pośrednie, jakie już życiu gospodarczemu dają się odczuwać. Powódź bowiem pociągnęła za sobą nietylko zanik obrotów, a w konsekwencji znowu prawie zupełne wstrzymanie się od zakupów konsumcyjnych, ale także zanik wpływów wierzytelności kupieckich. W ten sposób życie gospodarcze stanęło przed problemem braku środków na pokrycie własnych zobowiązań.

W szeroko i wyczerpująco umotywowanym referacie Gen. Sekretarz Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej Dr. Dobrowolski zgłosił imieniem kupiectwa szereg postulatów, które przewodniczący Prez. Epstein przyrzekł w najbliższej przyszłości poddać gruntownym studjom w łonie Izby przemysłowo-handlowej, a następnie w odpowiedni sposób zużytkować.

W SPRAWIE URLOPÓW ROBOTNICZYCH.

Na podstawie art. 4 ustawy o urlopach dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu, robotnicy przeważnie nie otrzymują obecnie wynagrodzenia za niedziele, przypadające w okresach urlopów. Jeżeli zatem urlop rozpoczyna się od niedzieli, to robotnik przy 8 dniach urlopu otrzymuje wynagrodzenie tylko za 6 dni, a przy 15 dniach urlopu — tylko za 12 dni. Termin więc rozpoczęcia urlopu stanowi, zwłaszcza przy niepełnym tygodniu pracy, bardzo ważną okoliczność.

W związku z tem, inspekcja pracy wyjaśniła, że robotnicy, którzy kończą pracę przed sobotą przy niepełnym tygodniu pracy, powinni otrzymywać urlop nie od najbliższej niedzieli, lecz od dnia następnego po ukończeniu pracy. Zarządzenie to ma na celu, by robotnicy nie ponosili szkody w wynagrodzeniu za urlop.

SPRAWA URLOPU PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W OKRESIE WYPOWIEDZENIA.

Wobec tego, że sprawa ta w wielu firmach nastręcza zawsze jeszcze pewne wątpliwości i otrzymujemy w tej sprawie zapytania — przypominamy, że wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 1931 r. Nr. I. C. 1139/31 Sąd Najwyższy w zwiększonym komplecie rozstrzygnął tę kwestję w sposób odmienny od różnych poprzednich orzeczeń i ustalił następującą zasadę prawną:

„pracodawca nie może żądać od pracownika umysłowego wykorzystania służącego mu urlopu w okresie 3 miesięcznego wypowiedzenia“.

Zasada ta została wpisana do Księgi Zasad Prawnych i odtąd jest stosowana przez wszystkie sądy przy rozstrzyganiu analogicznych spraw.

❉

Kierownictwo Kursów Handlowych Feinberga zawiadamia, iż nauka na jednorocznym kursie handlowym rozpocznie się 28 sierpnia br.

Wpisy przyjmuje się codziennie od 10—1 i 4—7 w kancelarji kursów, **Starowiślna 28.**

Czesne 15 zł. miesięcznie.

Maszyny do pisania rachowania powielania wszelkich systemów reperuje czyści konserwuje

pierwszorzędnie i tanio

także w abonamencie miesięcznym

Powiela przepisuje wszelkiego rodzaju pisma okólniki, prace, ugody sądowe i t. d.

PRZYBORY do maszyn biurowych wszelkiego typu

I. Inż. MÜNTZ, Kraków

Bonerowska 11 - Tel. 117-68

Nowa ustawa całkiem wyraźnie normuje, że w razie kupna - sprzedaży nieruchomości, sprzedawca w żadnym wypadku nie jest obowiązany do rękojmi za publiczno - prawne ciężary i ograniczenia tak, iż jeśli kupujący dopiero po kontrakcie przekona się, że zalegają jakieś podatki lub daniny publiczne, nie będzie miał regresu do sprzedającego.

Odmiennie od dotychczasowych przepisów normuje nowa ustawa, iż cedent nie ręczy za ściągalność pretensji chyba, że wyraźnie przyjął ten obowiązek.

Termin przedawnienia roszczeń z tytułu rękojmi wynosi przy ruchomościach rok, przy nieruchomościach 5 lat, przy wadach zwierząt 6 tygodni.

Prawo odkupu zastrzeżone być może wedle nowej ustawy nietylko jak dotychczas odnośnie nieruchomości, ale także odnośnie wszystkich innych rzeczy.

Ważne są też zmiany dotyczące umów najmu. Tak np. umowa najmu nieruchomości zawarta na czas dłuższy niż rok, winna być pismem stwierdzona. Obowiązek uskuteczniania drobnych napraw i łożenia wydatków połączonych ze zwykłem używaniem rzeczy ciąży na najemcy a nie na właścicielu nieruchomości. Rozstrzygniętą zosała przez nową ustawę kwestja, dotycząca prawa najemcy wprowadzania do mieszkania światła elektrycznego, gazu, telefonu, radja i innych tego rodzaju urządzeń, a to na korzyść najemcy, który obowiązany jest tylko urządzenia te wprowadzić w sposób niezagrażający bezpieczeństwu nieruchomości. O ile do wprowadzenia powyższych urządzeń potrzebne jest współdziałanie wynajmującego, ma lokator prawo tego współdziałania się domagać za zwrotem kosztów. Czynsz najmu płatny jest wedle nowej ustawy z góry miesięcznie. Na zabezpieczenie czynszu służy właścicielowi prawo zastawu na ruchomościach, należących do najemcy i członków jego rodziny, o ile te ruchomości wogóle podlegają egzekucji. Nowa ustawa nie zna jednak zastawniczego opisania ruchomości tak, iż zabezpieczenie tego prawa zastawu w drodze sądowej może nastąpić tylko wedle przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Jest to poważnem ograniczeniem, albowiem ustawowe prawo zastawu gaśnie z chwilą, w której rzeczy zostaną wyniesione z przedmiotu najmu. Celem zapobieżenia temu, daje ustawa wynajmującemu prawo sprzeciwienia się wyniesieniu rzeczy i zatrzymania ich na własne niebezpieczeństwo, co w pewnych granicach oznacza prawo użycia siły, celem utrzymania się przy swojem zabezpieczeniu.

W sprawach najmu zmienione zostały nieco ustawowe terminy wypowiedzenia, które wynoszą: W wypadku, gdy czynsz jest płatny w odstępach czasu dłuższych, niż miesiąc — trzy miesiące, z tem, że ostatni dzień wypaść musi na koniec kwartału kalendarzowego; gdy czynsz płatny jest miesięcznie, wynosi termin wypowiedzenia miesiąc z tem, że ostatni dzień musi wypaść na koniec miesiąca kalendarzowego. Gdy czynsz jest płatny w krótszych niż miesiąc odstępach czasu, obowiązuje trzydniowe wypowiedzenie; przy najmie dziennym obowiązuje jednodniowe, wypowiedzenie.

Najemca ma prawo podnajmywać w całości lub części osobie trzeciej mieszkanie, jeśli w umowie to nie jest wzbronione. Umowa podnajmu jednak kończy się automatycznie wraz z rozwiązaniem umowy najmu.

Na razie obowiązuje jednak dalej ustawa o ochronie lokatorów tak, iż odnośne przepisy kodeksu zobowiązań, o ile z tą ustawą nie kolidują, są chwilowo w zawieszeniu. Poza tem odnośnie umów w dniu 1-go lipca 1934 już istniejących, obowiązują przepisy nowej ustawy dopiero od 1-go lipca 1935 r.

Umowa pożyczki, która odmiennie od dawnej ustawy dochodzi do skutku już przez samo przyrzeczenie udzielenia pożyczki, musi być, jak już wspomniano, przy pożyczce ponad 250 zł. stwierdzona pismem. Przepis kodeksu zobowiązań, dotyczący pożyczek w walutach zagranicznych, został znacznie rozszerzony rozporządzeniem Prez. R. P. ostatnio wydanem a dotyczącem obrotu w obcych walutach. Rozporządzenie to, jak wiadomo, ogranicza znacznie transakcje w obcych walutach, ustanawia w obrocie wewnętrznym i między obywatelami państwa prawo dłużnika płacenia długu zawsze w walucie krajowej, przyczem na wypadek zwłoki może wierzyciel żądać zapłaty kursu w dniu płatności pretensji lub w dniu rzeczywistej zapłaty wedle swego wyboru. Ta kwestja zresztą była omawianą w artykule, w którym podaliśmy treść wspomnianego rozporządzenia.

Jeśli czas zwrotu pożyczki nie jest oznaczony, winien jest dłużnik zwrócić pożyczkę niżej 250 zł. w ciągu miesiąca, zaś wyższą pożyczkę w ciągu 3-ech miesięcy po wypowiedzeniu przez wypożyczającego. Dotychczasowe ustawodawstwo nasze tych czasokresów nie znało.

Nowa ustawa reguluje nieco dokładniej umowy o pracę. O ile umowa o pracę zawarta jest na czas życia, albo na okres powyżej trzech lat, winna być pismem stwierdzona. Pracobiorca nie może ważnie z góry zrzec się wynagrodzenia za pracę. Wynagrodzenie to może być oddane w zastaw tylko w granicach, w których podlega egzekucji. Układy zbiorowe zawarte między związkami pracodawców a związkami pracobiorców obowiązują tylko wszystkich członków związków. Wynagrodzenie pieniężne płacone ma być gotówką z reguły z dołu, a to z końcem miesiąca. W wypadku, gdy pracownik znajduje się w potrzebie, obowiązany jest pracodawca zapłacić wynagrodzenie za pracę już spełnioną także przed terminem płatności, jeśli to może uczynić bez szkody dla siebie. W razie przejścia przedsiębiorstwa na inną osobę, wstępuje nabywca z mocy prawa w stosunki wynikające z umów o pracy.

Orzecznictwa w sprawach podatkowych

PODATEK DOCHODOWY.

Ustalenia dla celów podatku przemysłowego: dowody.

1) Władze wymiarowe do spraw podatku dochodowego nie są krępowane wynikiem ustaleń władz, właściwych dla spraw podatku przemysłowego.

2) Nienależyte rozprawienie się władzy z wyjaśnieniami i dowodami, przedstawionemi przez płatnika na poparcie wykazanego dochodu, stanowi istotną wadliwość postępowania.

Wyrok NTA z 16. lutego 1934 l. rej. 1346/31.

❄

Ulgi dla nowowznoszonych budowli: Osoba uprawniona do potrącenia z ogólnego dochodu sum, zużytych na budowę domu mieszkalnego.

Ulga podatkowa z art. 33 p. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 22. kwietnia 1972 o rozbudowie miast przysługuje osobie, na której ostatecznie koszt powstaje nowy objekt budowlany i to skutkiem celowej działalności gospodarczej tej jednostki, skierowanej właśnie na powstanie nowego domu mieszkalnego.

Wyrok NTA z 26. czerwca 1934 l. rej. 3439/32.

❄

PODATEK PRZEMYSŁOWY.

Przedsiębiorstwa i zajęcia pośrednictwa handlowego — zakres obowiązku podatkowego.

Z przepisu art. 5 p. 5 ust. 8 ustawy o podatku przemysłowym, (poz. 110/32 Dz. Dst.) wynika, że wymienione w tym ustępie przedsiębiorstwa i zajęcia pod względem podatkowym mają stać narówni z kupcem, prowadzącym handel we własnem imieniu i na własny rachunek.

Wyrok Izby Karnej (s. 3) SN. z 12. lutego 1934 3 K. 1345/33.

❄

Przedsiębiorstwa budowlane architektów i inżynierów, prowadzących budowy — świadectwo przemysłowe.

Wolne zajęcia zawodowe architektów i inżynierów, przez podejmowanie się wykonania budowy i utrzymywania w tym celu personelu technicznego i robotników, przekształcają się w przedsiębiorstwo budowlane, co powoduje obowiązek nabycia świadectwa przemysłowego według ogólnej ilości robotników w myśl cz. II. lit. C. rozdz. XIX. taryfy.

Wyrok Izby Karnej (s. 2) SN z 12. marca 1934 2 K. 138/34.

Najlepsze makarony
BOLOGNA
nie ustępują nawet najlepszym podobnym wyrobom zagranicznym

Detaliczna i drobna sprzedaż produktów własnego wyrobu, dokonywana w tym samym lokalu, gdzie się mieści zakład przemysłowy — pojęcie lokalu.

1) Detaliczna i drobna sprzedaż produktów własnego wyrobu, dokonywana w tym samym lokalu, gdzie się mieści zakład przemysłowy, nie stanowi oddzielnego przedsiębiorstwa nawet w razie przeznaczenia specjalnego pomieszcznia dla tej sprzedaży, pod warunkiem jednak, aby pomieszczenie to znajdowało się w granicach lokalu zakładu przemysłowego.

2) Oddzielenie pomieszczenia, w którem jest prowadzona detaliczna i drobna sprzedaż, od pomieszczenia, w którem mieści się zakład przemysłowy, ścianą, sienią, schodami i t. p. nie stanowi przeszkody do uznania, że detaliczna i drobna sprzedaż dokonywana jest w lokalu zakładu przemysłowego.

Wyrok Izby Karnej (s. 1) SN. z 19. lutego 1934 1 K. 952/33.

❄

Solidarna odpowiedzialność kierowników przedsiębiorstwa z art. 98 ustawy. Pojęcie skupu zawodowego.

1) Według art. 98 ustawy o podatku przemysłowym ulega karze każdy, kto prowadzi przedsiębiorstwo, nie nabywszy świadectwa, a jeżeli kilka osób prowadzi przedsiębiorstwo wspólnie, to każda odpowiada solidarnie.

2) Przedsiębiorstwo skupu zawodowego polega na gromadzeniu towaru drogą poszukiwania źródeł zakupu i nabywania produktów nawet w najdrobniejszych ilościach od producentów i innych osób bez wchodzenia z nimi w stałe stosunki handlowe, przyczem nie wyłącza pojęcia skupu nabywanie towarów nietylko od producentów, lecz także od kupców, ani nabywanie towaru większemi partjami, ani posiadanie biura, przeznaczonego do prowadzenia księgowości i korespondencji.

Wyrok Izby Karnej (s. 3) SN. z 30. stycznia 1934 3 K. 679/33.

❄

Skup zawodowy — „produkty rolnictwa i leśnictwa“; zakaz posiadania zakładu handlowego.

1) Przez „produkty rolnictwa i leśnictwa“ ustawa o podatku przemysłowym rozumie wszelkie plony gospodarstwa rolnego w stanie surowym lub przez rolnika sposobem domowym przerobione bez utrzymywania wytwórni przemysłowej.

2) Ustawa o podatku przemysłowym nie pozwala prowadzącemu skup zawodowy, który jest pośrednikiem handlowym między rolnikiem a rynkiem, na posiadanie zakładu handlowego i prowadzenie drobnej sprzedaży konsumentom.

Wyrok Izby Karnej (s. 1) SN. z 21. grudnia 1933 1 K. 819/33.

Wydawca Za Krak. Stow. Kupców: Samuel Schechter. Redaktor odpow. Samuel Kurzman
Drukarnia Józefa Fischera, Kraków, Grodzka 62. Telefon 104-12.